

Предмета
ПЛАТНА в Чернівцях
 вписуть:

на цілий рік	5	кр.
" пів року	2	" 50 "
" чверть року	1	" 25 "

для заграниці 5 рублів або
 12 франків

Поодинокі числа по 12 кр.
 в книгарні Г. Пардінського
 в Чернівцях, ринок ч. 10 і
 в бюрі газет Л. Горювца,
 ул. гоговца ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить щотижня в п'ятницю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (улиця Петровича, ч. 2.), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 6.—8. години вечером.

Оповідання і прилоги обчислюють ся по найдешевших цінах.

Ч. 24.

Чернівці, дня 12-го (лат. 24-го) червня 1892.

Рочник VIII.

Купчанківське, так зване православно-руське, а властиво румунізаторське віче.

II.

Так одже доказали ми в попереднім числі, що властиво румунізатори скликали для своїх румунізаторських цілей се купчанківське віче, а доказали ми се на підставі слідуєчих фактів:

Румунізатори сировадили яко аранжера для сего віча перворядного блягера і дурисьвіта Гр. Купчанка з Відня, заплатили ему, очевидно з румунізаторських фондів, всі кошта подорожи і приймили его прилюдно на дворці в Лужанах навіть з парадом, а Гр. Купчанко зараз по своїм приїзді до Буковини конферував по кілька годин денно з проводирями румунізаторської кліки: з митрополитом Морарем-Андриєвичем, з бр. Ник. Мустацю, з Янком Зотою, з Ст. Мікулім з Рогізної і з другими видійнішими румунізаторами.

Правдивість сих ноторично знаних фактів не поважать ся заперечити ні румунізатори, ні їх помічник Гр. Купчанко. А і дальше поведене румунізаторів в сій справі доказує цілком ясно, що вони були мотором і душею сего віча.

Славно звістий румунізатор о. Дан з Лужан вилачує, розуміє ся не зі своїх, а румунізаторських фондів, власноручно завдаток до рук Е. Розенцвайга за салю музичного товариства, котру винаймлено для сего віча. Такі румунізатори-панотці, такі заїлі противники всякої народної просвіти, такі заїлі противники всякого політично-національного розвою і поступу між рускими селянами, такі одже явні вороги руского народу, як: оо. Гомюка, Дан, Левескул, Воль-

чницький, Будурович, Нік'тович і други, завзявають тепер офіційно по церквах з амвон наших селян до громадної участі в сім так званім „православно-руським народнім“ вічу. Сі самі панотці-румунізатори сироваджують до Черновець на се в не форшанами наших селян, а по дорозі честують мужиків майже при кожній корчмі горілкою, оплачуючи дотичні кошта безперечно не з власної мошенки, але певно з румунізаторських фондів. На вічевій соборній службі в тутешній катедральній церкві ведуть рей також панотці-румунізатори, як: консисторський совітник Reus і славно звістий воріє Руснів, б. предсідатель румунізаторського товариства „Concordia“, катедральний псевдо-словянський проповідник о. „Procorovicu“. Для Купчанківського, а властиво румунізаторського віча, одже для чисто політичної справи, стояла тепер катедральна церков на повні услуги, а для святкування тисячелтної памятки, 17. мая 1885, в честь св. православних апостолів: Кирила і Методія — не було місця в тій самій православній катедрі. Митрополит Морар-Андриєвич наказав тоді заперти сю церкву, наказав всяку відправу в честь тих св. православних апостолів, мовлячи, що се справа політична. У митрополита Морара-Андриєвича значить одже румунізаторське віче, значить навіть такий дурисьвіт Гр. Купчанко більше, як св. православні апостоли Кирило і Методій.

Наведені тут правдиві факти мусять конечно кожного безсторонного чоловіка як найпевнійше переконати о сій незбитій правді, що румунізатори були аранжерами і властивими господарями Купчанківського віча.

Питаємо ся тепер, чи могло се віче, котре уряджували румунізатори, явні противники руского

народу, відновити вимогам руского всенародного віча і принести для буковинської Руси пожаданий хосен? Ні! ніколи!

Вже в самім зароді сего віча лежала ворожа інтрига, ворожа злоба, вимірена на деморалізацію темних мас нашого добродушного і легковірного сільського народу.

Зворушити сі темні маси до бунту проти патріотичної рускої інтелігенції, проти тих природних, щирих і совістих свідомих заступників і оборонців нашого люду, се була наразі властива задача сего румунізаторсько-купчанківського віча.

Не людська, а противно людська, ба навіть нікчемна така задача; негідна се робота людий, що накидають ся на провідників, на заступників свободного народу.

Поступовий дух часу 19-ого століття стремить до етичних, правдиво людських підстав для мирного суспільного пожиття народів; ми о сім свято переконані, що кожний совістний і світлий волоский патріот, бажаючи повного щастя для свого народу, не може удобрити підступну, нечесну, а длитого і нелюдську роботу румунізаторів. Бо вже-ж ніяким способом не дасть ся така робота погодити з правдивим патріотизмом.

Правдивий патріотизм може будувати щасте свого народу тільки на етичних, правдиво людських підвалинах; правдивий патріотизм мусить для того засуджувати безвзглядно всяку підлу інтригу, а противно стремити до мирних відносин з всіма сусідами і викорінювати всяку дилку самолюбну пристрась.

Самолюбна, пристрасна робота буковинських румунізаторів цілком без розуму; вона не придбає для волоского народу ніякого хісна, а навіть не причинить ся до сповнення румунізаторських

ПРОМОВА

на вечерку в пам'ять Шевченка, Федьковича і Шашкевича, виголошена проф. Дром Ст. Смалем-Стоцким.

Вельми Поважані Пані і Панове!

Прийміть, Вн., із уст моїх від руских товариств, що обходять сьогодні велике народне свято в пам'ять найліпших синів Руси: Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича і Юрія Федьковича щиро-сердечну подяку за те, що були ласкаві зібрати ся тут так численно і тим причинити ся до світлости і величавости сего народного празнику; в імени сих товариств маю честь повітати Вас щирим словом: вітайте Гостеньки!

В перший се раз обходять се свято рускі товариства не в самім лише кружку своїх членів, а прилюдно, не між самими Русинами, а так би сказати, принародно, при участі своїх сусідів інших народностей, і се надає нинішньому нашому св'язу особливого значіння. Доля злучила нас Русинів тісно з нашими сусідами, з иншими народностями в нашім краю і в инших краях, де проживають Русини, і з того витворили ся різні міжнародні стосунки. Не вже-ж ті міжнародні стосунки мусять бути доконечно такі, що одні

раді-б других зглядити з лица землі? Не вже-ж самі лише нелюдські зв'язі інстинкти мають мати силу в наших міжнародних зносинах? Ні! Та-ж старати ся зглядити цілий нарід з лица землі, его зв'язити і зничити, се тепер не тільки цілковито марна праця, але также негідна, нелюдська робота! Сусідам треба жити з собою по сусідски, по дружньому, по людски; треба, щоб між сусідами уложило ся пожитє на твердих етичних основах, а на се треба, щоб одні других пізнали, пізнали змаганя і народні ідеали своїх сусідів, навчили ся шанувати і поважати їх св'язі на рівні з своїми, а до того надають ся як раз такі народні св'язі, як отсе ми Русини при участі наших сусідів гостей нині обходимо. При таких народних празниках виявляє ся дух народний, виявляє ся народна сила, народна влада, при таких народах можна нарід найлегше розпізнати, заглянути ему немов в саму душу, в таких св'язях чинях легко з другим народом подружити ся, збратати ся.

З другого боку нам Русинам, коли в нас є великі та ясні св'язі, годі крити ся з ними лиш в своїй хаті, а треба повелічати ся перед цілим св'язом, а що найперше, показати ся перед своїми сусідами, щоб і вони їх пізнали і навчили ся їх так само цінити і шанувати як своїх рідних, бо ті наші св'язі промостять нашому народови стежку до серця наших сусідів, вони допоможуть нам з ними поєднати ся і збратати ся.

І справді маєм ми ким повелічати ся не тільки перед нашими сусідами, але і перед цілим св'язом. Всім нам добре звісно, що нарід руский на Буковині, ба не тільки на Буковині, але скрізь, де він проживає, поставлений в найневигіднійші суспільні обставини, коротав ще до недавна виключно яко мужик своє незавидне жите, жите без просвітки, без виспих людських змагань і цілий. Яка-ж величезна рішниця нині. Нині сей нарід стоїть поміж иншими культурними народами яко не менш трудящий робітник і з свого боку докладає не одну цеголку до величезної всесв'язної будови культурної, до поступу і цивілізації цілої людскости. Що за велитень зворушив сей нарід, що ще недавно мов величезна колода, пририта вже злиденим мохом, лежав безчувственно на розпуто велелюднім? Що за чародійна сила вдунула в него нове жите? Хто заставив его до культурної праці і вказав ему високи людські ідеали? — Се три великани духа і слова: Юрій Федькович на Буковині, Маркіян Шашкевич в Галичині, а Тарас Шевченко на Україні і скрізь по цілій Руси розбудили те нове жите і своїм могутнім словом в протягу короткого часу підняли 20-мільоновий з наддатком нарід руский із страшного занепаду до теперішнього хоч ще не величавого, то все-ж таки св'язішого стану. Отсе ті великанські св'язі, що зажегли божественну искру в грудях великого руского народу; отсе ті можливі владці, що заставили его до культурної

